

Herttuan yläkoululaisten työstämä lyhytelokuva aiheesta
” PÄIHTEET OVAT VAARALLISIA ”

Niina Salovaara
Opinnäytetyö, kevät 2011
Diakonia ammattikorkeakoulu
Länsi, Porin toimipaikka
Hoitotyön koulutusohjelma
Sairaanhoitaja (AMK)

TIIVISTELMÄ

Niina Salovaara. Päihteet ovat vaarallisia. Herttuan yläkoululaisten kanssa työstetty lyhytelokuva. Pori, kevät 2011, 56 sivua, 8 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Länsi, Porin toimipiste, hoitotyönkoulutusohjelma, sairaanhoitaja (AMK)

Tämä opinnäytetyö oli produktiomuotoinen. Produktiona työstettiin Herttuan yläkoululaisten kanssa lyhytelokuva aiheena nuorten päihteiden käytön vaarat. Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli osallistaa nuoret tuottamaan ehkäisevän päihdetyön materiaalia heidän omista lähtökohdistaan sekä mahdollistaa uuden työvälineen käyttö ryhmämuotoisessa toiminnassa.

Lyhytelokuva koostettiin kasiosaisesti niin, että siinä oli nuorten huumorilla maustettua toimintaa sisältävä osuus sekä kahden nuoren omakohtaista pohdintaa päihteiden käytöstä ja siihen liittyvistä riskeistä.

Opinnäytetyön raportissa kuvataan prosessin kulkua ja erityispiirteitä, joita nousi esiin työskentelyssä erityiskoulun nuorten kanssa.

Palaute nuorilta oli positiivista ja lyhytelokuvan ensi-illassa tunnelma oli rauhallinen ja seesteinen. Nuorille tilaisuus oli mahdollisuus loistaa heille tärkeille henkilöille ja tyytyväiset ilmeet viestivät voimakkaasti onnistumisen tunteita.

Lyhytelokuvan käyttäminen työvälineenä mahdollisti nuorten oman näköisen jäljen. Jokaiselle ryhmäläiselle löytyi oma osuus ja se koettiin hyväksi ja uutta lyhytelokuvaa on jo tiedusteltu nuorten puolelta. Erityisnuorten kanssa tehtävään työskentelyyn lyhytelokuvan työstäminen työvälineenä koettiin toimivaksi.

Asiasanat: terveyden edistäminen, ehkäisevä päihdetyö, nuoret, produktio

ABSTRACT

Salovaara, Niina. Alcohol and Drugs are Dangerous. A short film made with pupils Herttua Upper Level. 56 p.g 8 appendices. Language: Finnish. Pori, Spring 2011.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Nursing, Option In Nursing. Degree: Nurse.

This study was a production. A short film was made with pupils from Herttua Upper Level. The subject of the film was the risks of young persons' intoxicant abuse. One aim of this functional thesis was to make the pupils produce material for preventive work with intoxicant abusers from the pupils own starting point. The other aim was to introduce a new tool to work with in a group.

The short film was made in two parts: the young persons humorous activities and two young persons' thoughts over intoxicant abuse and its risks.

The report section of the thesis describes making the film and special features in it, which arose when working with pupils from special school.

Feedback from the pupils was positive and the atmosphere was calm and serene at the premiere of the short film. These pupils had an opportunity to shine in front of their important persons and the happy faces expressed strong feelings of success.

A film as a tool made it possible to bring out young persons' own views and experiences. Everyone found his or her own place, which felt good. The pupils have asked for further possibilities to make a film. The tool was considered functional when working with young persons with special needs.

Keywords: health promotion, preventive work with intoxicant abusers, young persons, production

Sisälllys

1 OPINNÄYTETYÖNI AIHEEN VALINTA JA TAUSTA.....	5
2 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ	7
3 KUNNALLISEN NUORISOTYÖN ROOLI EHKÄISEVÄSSÄ PÄIHDETYÖSSÄ..	9
4 EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ	10
4.1 Ehkäisevä päihdetyö käsitteenä	10
4.2 Ehkäisevän päihdetyön velvoite ja mahdollisuus	11
4.3 Ehkäisevän päihdetyön menetelmiä.....	12
5 TERVEYSRISKIT JA UHAT.....	14
5.1 Nuorten terveystapatutkimus	14
5.2 Tutkimuksen keskeisiä tuloksia	15
5.3 Terveyden edistäminen.....	16
5.4 Terveyttä edistävän työ eettinen perusta	18
5.5 Tavoitteena yksilön hyvä.....	20
6 OPPIMINEN JA TOIMINNALLINEN TYÖSKENTELY	22
7 PRODUKTION PROSESSIN KUVAUS	24
7.1 Produktion aikataulut Herttuan koulun työjärjestys huomioiden.....	27
7.2 Mukaan lisäapua	27
7.3 Kuvaukset alkavat	31
7.4 Ensi-ilta.....	36
8 PALAUTTEEN KERÄYS JA KIRJALLISET LUVAT	37
9 TYÖSKENTELYN ARVIOINTI JA TYÖVÄLINEEN TOIMIVUUS.....	39
10 MITÄ TULI OPITTUA, RUUSUT JA RISUT.....	42
LÄHTEET	44

LIITE 1: Mainos produktiosta oppilaille

LIITE 2: Mainos produktiosta luokkiin ja koulun käytäville

LIITE 3: Saatekirje koteihin ja lupa vanhemmilta

LIITE 4: Tallennetta koskevat luvat vanhemmilta

LIITE 5: Kyselykaavake

LIITE 6: Lupa-anomus oppilaan kuljettamiseen

LIITE 7: Herttuan koulun elokuva ”prokkis” aikataulut

LIITE 8: Kutsu ensi-iltaan

1 OPINNÄYTETYÖNI AIHEEN VALINTA JA TAUSTA

Opinnäytetyöni käsittelee nuorten päihteiden käyttöä ja niiden vaaroja. Siihen sisältyy toiminnallinen produktio, eli valmistimme yläkoulun nuorten kanssa lyhytelokuvan digitaalisen kerronnan avulla. Kirjallisessa raportissa olen kuvannut prosessin kulkua ja siihen liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia.

Valitsin opinnäytetyöni aiheeksi itselleni erittäin mieluisan ja toisaalta haastavan aiheen. Aiheen valintaan vaikutti myös oleellisesti se, että työskentelen tällä hetkellä erityisnuorisotyöntekijänä ja halusin yhdistää työn ja opiskelun mahdollisimman luontevalla tavalla. Erityiskoulun oppilaat valikoituivat kohderyhmäksi siitä syystä, että tiedän heidän jäävän usein ns. normaalien toimintojen ulkopuolelle. Tällä kertaa halusin siis tarjota vain heille mahdollisuuden osallistua produktiooni. Ikäryhmä rajattiin yläkoulun oppilaisiin.

Uuden työvälineen ja työtavan hallitseminen on ammattitaitoani edistävä asia ja näin hyöty kohdentuu myös pitemmällä tähtäyksellä omaan ammattitaitoon. Työni aihe oli minulle luonteva, koska olen päihdekysymysten äärellä työni puolesta viettänyt viimeiset 10 vuotta. Päihteet eri tavoin ovat koskettaneet asiakkaitani erilaisissa työpaikoissa joissa olen ollut. Olen työskennellyt korjaavalla puolella vankilassa. Jossa osalla vangeista on jo vakava päihdeongelma. Ehkäisevällä puolella olen työskennellyt lastenkodissa ja ala-ikäisten nuorten hoitoyhteisö Stopparissa. Joissa molemmissa pyritään ehkäisemään nuorten päihteiden käyttöä.

Itse koen, että ehkäisevän päihdetyön materiaali on usein aikuislähtöistä ja nojautuu syyllistämiseen ja kauhutarinoiden kertomiseen. Haluan tuottaa nuorista itsestään lähtevää materiaalia ja haastaa heidät itse pohtimaan ja työstämään nuorten päihteiden käytön vaaroista kertovaa materiaalia.

Ehkäisevää päihdetyötä tehdään monella eri tavalla. Itse halusin toteuttaa tämän Produktion toiminnallisen menetelmän kautta. Olen tehnyt ehkäisevää päihdetyötä myös luentotyypillisesti, mutta kun olen keskustellut nuorten kanssa, he usein tuovat esiin, ettei se ole paras mahdollinen tapa. He itse toivovat pienryhmä keskustelua, yksilöllistä ohjaamista tai toiminnallista tapaa lähestyä opittavaa asiaa. Tässä produktiossa kohderyhmänä olivat erityiskoulun oppilaat ja heillä kaikilla oli jokin erityinen piirre, joka saattoi mm. vaikeuttaa kuullun ymmärrystä ja asioiden hahmottamista. Ylivilkkaan tai keskittymisvaikeudesta kärsivän oppilaan mukana oleminen produktiossa oli luontevaa kuin ei tarvinnut istua paikallaan ja kuunnella vaan voi itse osallistua toimintaan ja sitä kautta sisäistää aihealueen tuomia ajatuksia ja tunteita.

Produktion aikana tein havaintoja ja keräsin materiaalia saadusta palautteesta. Havainnoin ja arvioin työskentely tavan toimivuutta ja mielekkyyttä. Nuorten omaääni pyrittiin saamaan esille jokaisessa valintatilanteessa ja haastoin heitä esittämään omia ajatuksiaan ja jakamaan mahdollisia kokemuksiaan tai ennakkoluulojaan nuorten päihteiden käyttöön liittyvistä vaaroista.

Nuorten kanssa työskenneltiin avoimessa ja kannustavassa ilmapiirissä sekä pyrittiin etsimään ja käyttämään heidän omia voimavarojaan tilanteen mukaan.

Produktioin aikana haasteeksi nousi sitoutuminen toimintaan ja tähän asiaan käytettiin erityisesti aikaa, jotta saatiin toimiva ja luottamuksellinen suhde nuorten keskinäiseen ryhmään ja aikuisten välille.

2 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ

Toiminnallinen opinnäytetyö on vaihtoehto ammattikorkeakoulun tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Se tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä ja järjeistämistä. Sen sisältö voi olla ammatilliseen käytäntöön suunnattu ohje, ohjeistus tai opastus kuten esimerkiksi perehdyttämisoapas, ympäristöohjelma tai turvallisuusohjeistus. Se voi olla jonkin tapahtuman toteuttaminen kuten esimerkiksi messuosaston, konferenssin tai kansainvälisen kokouksen järjestäminen.

Toteutustapana voi olla kohderyhmän mukaan kirja, kansio, vihko, opas, cd-rom, portfolio, kotisivut tai johonkin tilaan järjestetty näyttely tai tapahtuma.

(Vilkka ja Airaksinen, 9.)

Selvityksen tekeminen, aiheesta riippuen, on yksi osa toiminnallisen opinnäytetyön toteuttamistapaa. Sen lopullisena tuotoksena on aina jokin konkreettinen tuote. Raportoinnissa on käsiteltävä tuotoksen saavuttamiseksi käytettyjä keinoja. (Vilkka ja Airaksinen, 51.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tutkimuksellinen selvitys kuuluu idean tai tuotteen toteuttamistapaan. Toteuttamistapa tarkoittaa sekä keinoja, joilla materiaali, esimerkiksi oppaan tai ohjeistuksen tai tapahtuman sisällöksi hankitaan, että keinoja, joilla oppaan tai ohjeistuksen valmistetaan ja toteutetaan.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä ei tarvitse välttämättä käyttää tutkimuksellisia menetelmiä. Aineiston ja tiedon kerääminen toiminnallisessa opinnäytetyössä tulisi harkita tarkkaan, koska jos toiminnallisen opinnäytetyöhön liitetään selvitys, työ laajuus kasvaa niin, että työmäärä ei välttämättä ole enää kohtuullinen. Opinnäytetyöntekijän tulee kartoittaa ajalliset, taloudelliset ja henkiset resurssit sekä tunnistaa ja tunnustaa oma osaaminen. Lopullinen opinnäytetyön toteuttamistapa on perusteltu kompromissi työntekijän omien resurssien, toimeksianta-

jan toiveiden, kohderyhmän tarpeiden ja oppilaitoksen opinnäytetöitä koskevien vaatimusten välillä. (Vilkkä ja Airaksinen, 57.)

Toiminnallista opinnäytetyötä tehdessä tekijä kielellistää vähitellen työprosessia opinnäytetyönraportiksi. Raportti on teksti, josta selviää, mitä, miksi ja miten on tehty, millainen työprosessi on ollut sekä millaisiin tuloksiin ja johtopäätöksiin on tekijä päätenyt. Raportissa tulee ilmetä myös se, miten tekijä on omaa prosessiaan ja tuotostaan sekä oppimistaan arvioinut. Raportin lukija voi päätellä raportista, miten tekijä on onnistunut opinnäytetyössään. Opinnäyte on sekä ammatillisen että persoonallisen kasvun väline ja kertoo lukijalle tekijän ammatillisesta osaamisesta. (Vilkkä ja Airaksinen, 65.)

Toiminnallisen opinnäytetyönraportin lisäksi olennainen osa työprosessia on pitää opinnäytetyöpäiväkirjaa. Työprosessiin kuuluu kirjoittaminen erottamattomasti, tutkiminen ja kirjoittaminen limittyvät vuorovaikutuksellisesti alusta loppuun. Kirjoittaessa ajattelu täsmentyy, ja täsmentyneen ajattelun myötä teksti paranee kerta kerralta. (Vilkkä ja Airaksinen, 67.)

Itse olen halunnut tehdä opinnäytetyöstäni toiminnallisen produktin. Joka sisältää selkeästi yhden tuotteen eli tallenteen ja yksityiskohtaisen prosessin kuvauksen. Prosessin kuvauksesta käy ilmi työn vaiheet ja haasteet.

Koko työskentelyn ajan pidän päiväkirjaa, johon kirjaan kaikenlaisia ajatuksia ja muistettavia asioita sekä kysymyksiä, joita työskentelyn aikana nousi esille.

3 KUNNALLISEN NUORISOTYÖN ROOLI EHKÄISEVÄSSÄ PÄIHDETYÖSSÄ

Nuorisolain tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. Sosiaalisella vahvistamisella tähdätään nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet. Sekä tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut ja etsivä nuorisotyö tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot. Nuorisotyötä ja -politiikkaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä paikallisten viranomaisten sekä yhteistyönä nuorten, nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa. (Nuorisolaki)

Itse työskentelen Porin kaupungin vapaa-aikaviraston nuorisoyksikössä, joka edustaa kunnallista nuorisotyötä. Toimin erityisnuorisotyöntekijänä ja työni kuvaan niveltyy perustellusti myös ehkäisevä päihdetyö.

4 EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ

Ehkäisevä päihdetyö on toimintaa, jonka tavoitteena on edistää terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Sitä toteutetaan edistämällä päihteettömiä elintapoja, ehkäisemällä ja vähentämällä päihdehaittoja sekä lisäämällä päihdeilmiön ymmärrystä ja hallintaa. Ehkäisevää päihdetyötä on perus- ja ihmisoikeuksien edistäminen päihteisiin liittyvissä kysymyksissä. (Jokinen 2006, 6.)

Ehkäisevän päihdetyön keinoin pyritään vähentämään päihteiden kysyntää, saatavuutta ja tarjontaa sekä haittoja. Toimilla vaikutetaan päihteitä koskeviin tietoihin, asenteisiin ja oikeuksiin kuin myös päihdehaitoilta suojaaviin tekijöihin ja niiden riskitekijöihin sekä päihteiden käyttöön ja käytötapoihin. (Jokinen 2006, 6.)

Päihteitä, joiden käyttöön ja haittoihin ehkäisevällä päihdetyöllä vaikutetaan, ovat alkoholi, huumausaineet ja tupakka. Lääkkeet, liottimet ja muut aineet luokitellaan päihteeksi silloin kun niitä käytetään päihtymistarkoituksessa. (Jokinen 2006, 6.)

4.1 Ehkäisevä päihdetyö käsitteenä

Ehkäisevä päihdetyö on käsitteenä monitasoinen, vaikka se usein mielletään lähinnä päihdevalistukseksi. Sitä voidaan pitää kokonaisuutena, johon kuuluu terveyttä suojaavat toimet, objektiivien tiedonvälitys, keskittyminen arvoihin ja normeihin ja laajoille tietyille kohderyhmille suunnatut hankkeet. Sillä on oltava myös selkeät kohteet ja tavoitteet. (Kylmänen 2005, 9.)

Ehkäisevä päihdetyö voidaan jakaa primaaritason ennalta ehkäisevään päihdehoitotyöhön, sekundaaritason päihteiden käytön haittoja ehkäisevään päihdehoitotyöhön sekä tertiääritason päihdehaittoja korjaavaan ja kuntouttavaan tai kärsimyksiä lieventävään päihdehoitotyöhön (Inkinen, Partanen ja Sutinen 2000, 103.)

Yksilön osalta tavoitteena voi olla elämän hallinnallinen vahvistaminen erityisesti hänen suhtautumisensa päihteisiin. Yksilön oman ajattelun vahvistaminen tapahtuu parhaiten onnistuneessa vuorovaikutuksessa ja osallistamalla hänet toimintoihin.

Yhteisön näkökulmasta tavoitteena on yleisesti hyvinvoinnin lisääminen. (Kylmänen 2005, 10.)

4.2 Ehkäisevän päihdetyön velvoite ja mahdollisuus

Ehkäisevä päihdetyö on lakisääteistä toimintaa, jonka yleisten edellytysten luominen on ensisijaisesti valtion ja kuntien tehtävä. Käytännössä toiminnasta vastaavat kunnat ja järjestöt sekä muut erilaiset yhteisöt. Sen tekijät ovat eri hallinnonalojen edustavat viranomaiset sekä moninaiset järjestöt ja yhteisöt eri tasoilla kunnissa ja koko maassa. Työtä tehdään moniammatillisena ja monitoimijaisena yhteistyönä, osana eri ammattikuntien perustyötä.

Toimintaa säätelevät lait ja säädökset esim. raittiustyölaki, päihdehuoltolaki, tupakkalaki, alkoholilaki, huumausainelaki, tartuntatautilaki, lastensuojelulaki, kansanterveyslaki ja mielenterveyslaki. Kaikille näille yhteistä on velvoite huolehtia kansalaisten hyvinvoinnista. (Jokinen 2006, 7.)

Kouluissa tehtävän päihdekasvatuksen tavoitteena on, etteivät oppilaat aloita päihteiden käyttöä. Koulun suhtautuminen terveystavoitteisiin näkyy terveystieteiden opetuksen järjestämisessä. Mikäli koulun varsinaisessa opetusohjelmassa on erityisesti päihteitä koskevia terveystunteja, se viestii oppilaille, että asiaa

pidetään tärkeänä ja siihen on kiinnitetty huomiota opetussuunnitelmaa laadittaessa.

Päihdekokeilut kuuluvat osalla nuorilla nuoruuteen. Nuoret kokeilevat päihteitä ja seuraavat tässä kaveripiirin toimia. Monet asiat aiheuttavat nuorille myös paineita ja vakavampia kriisejäkin. Niihin taas voi liittyä päihteiden käyttöä. Erilaisien paineiden käsittelyyn nuoret osaavat ehdottaa käsittelymalliksi henkilökohtaisia tai pienryhmätyyppisiä työskentelytapoja. Nämä he mieltävät parhaimmiksi tavoiksi käsitellä asioita, myös tiedon saantia pidetään tärkeänä (Leinonen ja Kokko 1997, 13.)

4.3 Ehkäisevän päihdetyön menetelmiä

Ehkäisevää päihdetyötä tehdään monilla eri tasoilla ja tavoilla. Yhtäältä pyritään vaikuttamaan yksilöön ja toisaalta kysymys on myös yhteisö- ja yhteiskuntatasolla tapahtuvasta vaikuttamisesta. Vaikuttamisen eli muutoksen kohteena ovat yleisimmin joko tiedot, asenteet ja oikeudet, päihteitä suojaavat tekijät ja / tai päihteille altistavat ns. riskitekijät tai päihteiden käyttöön ja käyttötapoihin vaikuttaminen. Ehkäisevän päihdetyön kannalta on olennaista tunnistaa erilasiin menetelmiin sisältyvä tulokulma ja yksittäisen menetelmän tai työskentelytavan ”vaikuttava aine”. Kun päihdekasvattaja valitsee menetelmänsä, hän samalla asemoi kohderyhmänsä määrittämällä heidän toimijuutensa rajat ja oman roolinsa kasvattajana. Valittu menetelmä ja toimintatapa määrittävät aina ohjaajan ja kohderyhmän välistä vuorovaikutussuhdetta, jota voidaan kutsua pedagogiseksi suhteeksi.

(Kylmäkoski, Pylkkänen ja Viitanen 2010, 29.)

Tällä hetkellä ehkäisevän päihdetyön parissa käytetään mitä erilaisimpia työskentelytapoja ja -menetelmiä, jotka rakentuvat usein tiedon tarjoamisen, henkilökohtaisten elämäntaitojen ja arvojen käsittelyyn, valintojen tekemisen, sosiaa-

lisen paineen ja sosiaalisten taitojen käsittelyn, päihdeettömyyteen houkuttelevien vaihtoehtojen tarjoamiseen tai vertaistoiminnan ympärille.

Valistuskampanjoiden (esimerkiksi Koko totuus, Kännissä olet ääliö, Viisas vanhemmuus) ohella tyypillisiä ehkäisevän päihdetyön ja -kasvatuksen menetelmiä ovat olleet 1990 -luvulla yleistyneet päihdeputket ja valistusreitit, joita voidaan nimittää elämyspedagogisiksi päihdevalistusmenetelmiksi.

Nuorten osallisuuden mahdollistuminen on korostunut menetelmän kehittäjien mielestä pääkaupunkiseudulla, erityisesti Helsingissä, missä kyseistä menetelmää hyödynnetään osana peruskoulujen päihdevalistusta. Nuorilta ja vanhemmilta saadusta positiivisesta palautteesta huolimatta tunnevaikutusten ja elämysten metsästyksen kietoutuviin ja usein myös draamaa hyödyntäviin menetelmiin liittyy monia kriittisiä tekijöitä. Rantala, Salasuo ja Soikkeli 2004 ja 2006 pitivät kyseisten menetelmien heikkouksina (eteenkin huumevalistustyössä) kärjistettyä ja epärealistista aiheen käsittelyä. Asenteisiin ja käyttäytymisen vaikuttamisen tuloksettomuutta, aikuisten ja nuorten välisen vuorovaikutuksellisuuden pinnallisuutta ja nuorten yksilöllistä sekä varsin erilaista reagointia putkien ja reittien synnyttämiin viesteihin. (Kylmäkoski ym. 2010,30.)

5 TERVEYSRISKIT JA UHAT

Terveysriskeistä ja – uhista hamassa tulevaisuudessa kertova tieto ei välttämättä herätä kovasti vastakaikua nuorena, jonka elämänperspektiivi ulottuu korkeintaan muutaman vuoden päähän. Nuorten on kuitenkin saatava tietoa, jotta he osaavat tehdä aikanaan oikeita, rationaalisia valintoja ja pystyvät toimimaan oman terveytensä ja hyvinvointinsa parhaaksi. Kysymys on siis keinoista ja tavoista joilla tietoa välitetään.

Perinteinen terveystasvatuksen lähtökohta on ollut riskinäkökulma. Sairaudella ja tietynlaisella käyttäytymisellä on nähty olevan syy-seuraussuhde. Terveysten edistäminen on laajempi asia kuin riskipainotteinen terveystasvatus. Terveysten edistäminen on toimintaa, joka lisää yksilön mahdollisuuksia terveysten hallintaan ja parantamiseen. (Leinonen & Kokko 1997, 14.)

5.1 Nuorten terveystapatutkimus

Nuorten terveystapatutkimuksessa on seurattu valtakunnallisin postikyselyin 12–18-vuotiaiden nuorten terveysttä ja terveystottumuksia vertailukelpoisin menetelmin joka toinen vuosi vuodesta 1977 alkaen. Tutkimuksessa tarkastellaan 12–18-vuotiaiden tupakkatuotteiden käyttöä, tupakansavulle altistumista, tupakariippuvuutta, nikotiinikorvaushoitotuotteiden käyttöä sekä alkoholin käyttöä. Lisäksi tarkastellaan sosiaalista altistumista huumeille. Tuorein kysely tehtiin keväällä 2009. Kyselyyn vastasi 5 516 nuorta (56 %). Tupakoinnin ja päihteiden käytön kehityksessä nähdään kahden viime vuoden aikana joiltakin osin myönteisenä jatkuvaa kehitystä, mutta joiltain osin viitteitä myönteisen kehityksen pysähtymisestä ja jopa kääntymisestä terveysten kannalta kielteisempään suuntaan. (Rainio, Pere, Lindfors, Lavikainen, Saarni ja Rimpelä 2009)

5.2 Tutkimuksen keskeisiä tuloksia

- Tupakointikokeilut ovat vähentyneet tutkimusjakson 1977–2009 aikana.
- Päivittäisen tupakoinnin pitkään jatkunut laskutrendi pysähtyi kahden viime vuoden aikana ja kääntyi uudelleen nousuun 14–16-vuotiailla pojilla.
- Nuuskan ja itsekäärityjen savukkeiden käyttö lisääntyi kahden viime vuoden aikana. Vuosina 2007–2009 nuuskaa kokeilleiden osuudet 14-, 16- ja 18-vuotiaista pojista lisääntyivät. Päivittäin tupakoivista 14-vuotiaista pojista puolet ja samanikäisistä tytöistä kolmannes polttaa itsekäärityjä savukkeita.
- Päivittäin vähintään yhden tunnin tupakansavulle altistuneiden osuudet vähenivät vuosien 1991 ja 2009 välillä kaikissa ikäryhmissä ja molemmilla sukupuolilla. Lasku tasaantui vuoden 2005 jälkeen 12–14-vuotiailla. Sen sijaan 16–18-vuotiailla lasku jatkui myös kahden viime vuoden aikana.
- Kolmannes nuorista elää perheessä, jossa tupakointia kodin sisätiloissa on rajoitettu vain osittain tai ei lainkaan. Joka kymmenes nuori altistuu tupakansavulle perheen autossa.
- Raittiuden myönteinen kehitys pysähtyi kaikissa ikäryhmissä ja molemmilla sukupuolilla.
- Kuukausittaisen alkoholinkäytön laskusuunta on pysähtynyt 14–16-vuotiailla ja pysynyt korkealla tasolla 18-vuotiailla.
- Humalajuomisen laskusuunta on pysähtynyt 14–16-vuotiailla. 18-vuotiailla itsensä tosihumalaan juovien osuudet ovat koko 30-vuotisen tutkimusjakson korkeimmat, etenkin tytöillä. Humalajuominen on harvinaista 12-vuotiailla.
- Sosiaalinen altistuminen huumeille on ollut laskusuunnassa vuosituhanen vaihteesta alkaen, mutta näyttää nyt pysähtyneen. Neljän viime vuo-

den aikana sosiaalinen huumealtistus (tuntee ainakin yhden huumeita käyttävän ja tarjottu huumeita) ei ole enää vähentynyt, vaan etenkin poikien osalta näyttäisi kääntyneen uudelleen nousuun.

- Valtaosa huumaavien aineiden tarjonnasta tulee ystäviltä ja tuttavilta. Tämä suuntaus on ollut vallitseva vuosituhaten taitteesta, jolloin tuntemattomien osuus huumeiden tarjoajina kääntyi laskuun ja tuttavien osuus vastaavasti nousuun. (Rainio ym. 2009)

5.3 Terveyden edistäminen

Terveyden edistäminen on toimintaa, missä terveys mielletään yhteisön ja yksilön voimavaraksi ja jonka avulla voidaan tukea, lisätä ja mahdollistaa yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvointi, omatoimisuutta ja elämänhallintaa. Terveys koetaan yhtenä osana jokapäiväisiä valintojamme ja yhteiskunnallista päätöksentekoa. (Pähdehoitotyö 2000,99.)

Ihmiset määrittelevät terveyden yleensä "sairauden puuttumisena" ja näin ollen terveyttä pidetään selviönä ja siihen kiinnitetään huomiota vasta kunnes sairaus tai terveys-ongelmat vaikeuttavat yksilön jokapäiväiseen elämään. Ihmisten terveyskäsitteet vaihtelevat suuresti, niihin vaikuttavat heidän aikaisemmat kokemukset tietämyksensä, arvojensa ja odotusten lisäksi heihin itseensä kohdistuvat arkielämän odotukset ja näiden odotusten täyttämiseksi vaadittava fyysinen kunto. (Ewles & Simnett 1995, 4.)

Holistisen ihmiskäsityksen mukaan kaikki terveyden osa-alueet liittyvät ja vaikuttavat toisiinsa. Fyysinen, psyykinen, emotionaalinen, sosiaalinen, hengellinen ja yhteiskunnallinen terveys ovat nämä tärkeät osa-alueet.

(Ewless & Simnett 1995, 5.)

Terveyteen vaikuttavia osatekijöitä ovat mm. perimä, sukupuoli, perhesuhteet, uskonto, sosiaaliset suhteet ja yhteiskuntaluokka. Rotu, ikä, työolot, terveyspalvelut, itsetunto, itseluottamus sekä vapaa-ajan harrastukset vaikuttavat myös. Palvelujen saatavuudella, asunto-oloilla, koulutuksella sekä kansallisella elintarvikepolitiikalla ja ympäristösaasteilla on toki vaikutusta. (Ewless & Simnett 1995, 9.)

Terveyden edistämässä ja ennalta ehkäisevässä päihdetyössä on tärkeää ottaa huomioon sekä yksilön kyvyt elämänhallintaan sekä terveyskäyttäytymisen muotoutuminen sosiaalisen vuorovaikutuksen tuloksena. Pelkästään tieto terveellisistä elintavoista ei riitä terveyden edistävään käyttäytymiseen. Tiedon lisäksi pitää arvostaa terveyttä ja kykyä toimia tavalla joka edistää ja ylläpitää terveyttä. (Päihdehoitotyö 2000, 102.)

Ehkäisevällä terveydenhoidolla tarkoitetaan sairauden ehkäisemiseen tähtääviä lääketieteellisiä palveluita (esimerkiksi rokotukset, perhesuunnittelu ja terveys-tarkastukset) sekä laaja-alaisia ehkäiseviä terveydenhoitopalveluita (esimerkiksi toimenpiteet lapsen suojelemiseksi mahdolliselta pahoinpitelyltä). (Ewless & Simnett 1995, 25.)

Yhteisöterveydenhoito on terveyden edistämistä "alhaalta ylöspäin" eli työtä yhteisön jäsenten kanssa ja heidän hyväkseen niin, että yhteisö osallistuu terveyden edistämiseen (esimerkiksi kampanjointi terveyspalveluiden laadun parantamiseksi). Siihen kuuluu myös yhteisön kehittäminen, jolla tarkoitetaan pääasiassa sitä, että yhteisö määrittelee omat terveystarpeensa ja ryhtyy toimenpiteisiin niiden tyydyttämiseksi. Esimerkiksi itseapuryhmien tai painonpudotusryhmien perustaminen on paikallista terveyttä edistävien olojen ja palveluiden kehittämistä. (Ewless & Simnett 1995, 25.)

Työntekijöiden ja asiakkaiden terveyttä edistävän toiminnan kehittäminen ja toteuttaminen organisaatioiden (yritysten) sisällä. Esimerkkinä voi olla terveellisen lounasvaihtoehdon tarjoaminen työpaikkaruokalassa.

Terveyttä edistävässä yhteiskuntapolitiikassa otetaan huomioon esimerkiksi tasa-arvon, asuinolosuhteiden, työn, liikenteen ja vapaa-ajan vaikutukset terveyteen. Ympäristöterveydenhuolto on fyysisen ympäristön muuttamista terveyttä edistäväksi sekä kotona, työpaikalla ja julkisissa tiloissa. Siihen kuuluu perinteisen kansanterveystyön (puhdas juomavesi ja ravinto sekä saasteiden torjuminen) lisäksi tuoreisiin kysymyksiin (ravintoloiden savuttomuus ja ilman-saasteet) puuttuminen.

Taloudellisilla ja lainsäädännöllisillä toimenpiteillä tarkoitetaan poliittista valistustoimintaa, joka on suunnattu poliitikoille, päättäjille ja suunnittelijoille. Se kattaa ”lobbauksen”(esimerkiksi ruokatavaroiden päällysmarkkintöjä koskevan) lainsäädännön muuttamiseksi ja näiden muutosten toteuttamiseksi, yhteisesti sovitujen vapaaehtoisten toimintasääntöjen noudattamisen (esimerkiksi alkoholin piilomainonnasta pidättäytyminen) ja taloudellisten toimenpiteiden edistäminen (tupakkaveron korottaminen). (Ewless & Simnett 1995, 25.)

5.4 Terveyttä edistävän työ eettinen perusta

Terveyttä edistävän työn ammattilaisia terveydenhuollossa ohjaa eettiset ohjeet. Työntekijät törmäävät arkipäivän tilanteissa erilaisiin tilanteisiin ja saattavat kokea myös ristiriitaa toiminnan ja eettisen ajattelun välillä. Eettinen ristiriita syntyy, kun asiantuntija kokee, että hänen ammatilliset tai henkilökohtaiset arvonsa, muiden ammattilaisten, organisaation tai yhteiskunnan arvot ovat ristiriidassa toiminnan kanssa. Terveydenhuollon ammattilaisen työtä ohjaavat seuraavat eettiset periaatteet: Ihmisarvon kunnioitus, yksilöllisyys, itsemääräämisoikeus, tasa-arvoisuus ja vastuullisuus. (Pietilä 2010, 243.)

Ihmisarvon kunnioittamista pidetään terveyden edistämistyön keskeisimpänä eettisenä periaatteena. Siinä on kysymyksessä ajan antaminen asiakkaalle ja

läsnä oleva kuuntelu sekä rehellisyys. On tärkeää, ettei asiakkaan toiveita ja tarpeita vain kuunnella, vaan asiakkaalla on myös todellisia vaikuttamisen mahdollisuuksia. Toiminta vaatii työntekijältä kohtaamista sekä todellista taitoa pysähtyä ja huomioida asiakas yksilöllisesti ja kokonaisvaltaisesti. Todellinen kuuleminen liittyy asiakkaan tarpeiden tunnistamiseen ja osallisuuden vahvistamiseen. Sosiaalipolitiikan professori Hallamaan mukaan ratkaisevaa kuulemisessa on asenne: asiantuntijan oma halu kuunnella ihmisen ääntä ja tunnistaa, että asiakkaan hyvä on keskeinen osa myös asiantuntijan omaa hyvää. Se, että suunnitelmat ja kaaviot pannaan välillä syrjään, auttaa ihmisen äänen kuulemisessa. (Hallamaa 2008.)

Työntekijöiden mukaan kokemus kiireestä ja ajan vähyydestä terveydenhuollon ympäristössä on yleistä. Rajallinen henkilöstö resurssi ja entistä suuremmat asiakasmäärät aiheuttavat ristiriitaa. (Pietilä 2010, 245.)

Kunnioittamien näkyä työssä myös rehellisyytenä kun asiakkaalle annetaan tietoa hänen terveyteensä liittyvistä asioista. Yleisemmin rehellisyys on liitetty ammattilaisen vastuulliseen toimintaan ja asiakkaan tiedonsaantioikeuden kunnioittamiseen. Ihmisarvo on kaiken hoitamisen ja myös terveydenedistämisen ydin. (Pietilä 2010, 246–247.)

Suomessa laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) on selkeä ja kansainvälisesti edistyksellinen kannanotto potilaan ihmisarvon ja itsemääräämisen puolesta. (Laki potilaan asemasta)

Terveyden edistämässä yksilöllisyys työtä ohjaavana periaatteena näyttäytyy asiakkaan yksilöllisten ominaisuuksien, tarpeiden ja voimavarojen huomioimisena. Yksilöllinen toiminta vaatii tarpeiden ja voimavarojen tunnistamista, tukemista ja ohjauksessa käytettävien työmenetelmien hallintaa. Menetelmien käy-

tössä korostuvat erityisesti työntekijän osaaminen ja mahdollisuudet niiden yksilölliseen ja tilanteen mukaiseen soveltamiseen.

Yksilöllisyys työtä ohjaavana periaatteena liittyy luontevasti yksilöiden kokonaisvaltaiseen huomioimiseen sekä asiakkaan kokonaisvaltaisten terveystarpeiden ja voimavarojen tunnistamiseen. (Pietilä 2010, 247.)

Yksilöllisyyttä korostavassa periaatteessa nousee esiin myös asiakkaan omat voimavarat ja niiden käyttö, joka antaa mahdollisuuden asiakkaalle huolehtia omasta ympäristöstään ja terveydestään. Asiakkaan yksilöllisten voimavarojen arviointi, käyttöönotto, ja tukeminen konkreettisesti lyhyissäkin asiakkaan kohtaamis ja -ohjaamistilanteissa on tärkeää. (Pietilä 2010, 249.)

Perinteiseen näkökulmaan asiakkaan itsemääräämisoikeudesta ja sen toteutumisesta terveydenhuollossa kuuluu asiakkaan oikeus tehdä terveytensä, sen edistämiseen ja hoitoon liittyviä valintoja ja päätöksiä. (ETENE 2001)

5.5 Tavoitteena yksilön hyvä

Terveyttä edistävässä työssä potilaalla, ammattihenkilöstöllä tai potilaan omaisilla voi olla erilainen näkemys potilaan hyvästä.

Asiakaan oikeus saada oikeanlaista tietoa ja tiedon välittäjän tulee varmistua siitä, että asiakas on ymmärtänyt saamansa tiedon, jolloin hän voi tehdä valintoja liittyen omaan hoitoonsa. Tiedon antamisessa on kysymys onnistuneesta vuorovaikutuksesta, johon kuuluu asiakkaan kunnioittava kohtaaminen, yhteinen keskustelu ja reflektointi.

Itsemääräämisoikeus ja siihen liittyvät eettiset kysymykset korostuvat erityisesti haavoittuvien asiakasryhmien kohdalla. (Pietilä 2010, 250–251).

Terveydenhuollossa tasa-arvo liitetään usein ihmisen perusoikeuksiin, jolloin viitataan ihmisten yhdenvertaisuuteen palvelujen ja yksilöllisten hoitoratkaisujen

tekemiseen. Yhdenvertaisuudesta on erityisesti kysymys silloin, kun kohdataan haavoittuviin ryhmiin kuuluvia asiakkaita, kuten vanhuksia, lapsia, vammaisia ja syrjäytyneitä. (Painio 2008)

Terveyden epäoikeudenmukainen jakautuminen ja sosioekonomiset terveyserot ovat pulmallisia eettisiä kysymyksiä. Jos huonommin voivien elämäntapoihin pystytään puuttumaan jo varhaisessa vaiheessa ja vaikuttamaan terveyttä tukeviin tekijöihin, voidaan myös terveydenhuollon keinoin lisätä merkittävästi koko väestön terveyttä ja hyvinvointi. (Pietilä 2010, 253).

Vastuullisuus liitetään vastuuseen asiakkaasta ja hänen terveydestään, toiminnastaan sekä työympäristöstä. Vastuulliseen toimintaan kuuluu huolehtia yksilön, yhteisön ja ympäristön turvallisuudesta. Asiakkaan tukeminen vastuunottoon omasta terveydestään on myös vastuullisuutta. (Pietilä 2010, 254–255).

6 OPPIMINEN JA TOIMINNALLINEN TYÖSKENTELEY

Kognitiivisen oppimiskäsityksen ja psykologisen toiminnan teorian mukaan oppiminen on mielekästä, tavoitteellista tiedollisten rakenteiden ja mallien muodostamista sekä niiden luovaa käyttöä. Oppiminen ei ole pelkästään valmiiden asioiden varastoimista muistiin tai ulkoisten osasuoritusten (reaktioiden) mekaanista, palkintojen ja rangaistusten (ärsykkeiden) voimasta tapahtuvaa ehdollistumista. Oppimista ei voida pitää pelkkänä tunnekokemuksena, spontaanina vuorovaikutuksena tai ohjaamattomana itsetoteutuksena. (Engeström 1994, 7).

Oppiminen on ulkomaailmaa ja omaa toimintaa koskevien kokonaisvaltaisten ja aktiivisten sisäisten mallien muodostamista. Se on oppijan henkistä toimintaa, joka on paljon monimutkaisempaa kuin pelkkä tiedon vastaanottaminen ja varastoiminen. Oppija kirjaimellisesti rakentaa kuvaa maailmasta ja muodostaa selitysmalleja eri ilmiöille. Hän valikoi ja tulkitsee aina opittavaa ainesta ja näin joutuu suhteuttamaan ja sulauttamaan uuden aineksen toimintaansa ja aikaisempaan tietorakenteeseensa. Oppijan toiminta ja tietorakenne suuntaavat ja ohjaavat hänen tarkkaavaisuuttaan, valikointiaan ja tulkintojaan. Uusi aines taas muokkaa ja muuntaa aikaisempaa tietorakennetta ja toimintaa. (Engeström 1994, 19).

Opetusmuodot voidaan jakaa kolmeen pääryhmään. Ne ovat esittävä opetus, tehtäviä antava opetus ja yhteistoiminnallinen opetus. Esittävässä opetuksessa viestintä tapahtuu yksisuuntaisesti esityksen pitäjältä sen vastaanottajille. Tehtäviä antavassa opetuksessa oppilaat suorittavat opettajan antamia tehtäviä ilman välitöntä vuorovaikutusta opettajan kanssa. Yhteistoiminnallisessa opetuksessa oppilaat ja opettaja työskentelevät yhdessä ja viestintä on kaksisuuntaista. (Engeström 1994, 123).

Toiminnallinen oppimismenetelmä tarkoittaa, ettei verbaalisuutta nähdä pääasialliseksi opettamisen ja oppimisen keinoksi, vaan kognitiiviset prosessit integroidaan kokemukselliseen ja osallistuvaan työskentelyyn. Tämä laajentaa oppijan prosessoinnin alaa ja esille pääsevät sellaisetkin vihjeet, tiedot ja ylläkkeet, mitkä vain verbaalisuuteen perustuvassa opetuksessa jäisivät huomiotta. Toiminnalliset menetelmät sopivat kaikkiin oppiaineisiin ja kaikille koulujärjestelmien tasoille vauvasta-vaariin, lisäksi ne ovat käyttökelpoisia erityisopetuksessa. Erityisesti menetelmät sopivat sellaisille pojille, joiden ajattelua voidaan kohdentaa ja vahventaa fyysisen toiminnan avulla. (Laine & Tähtinen 1998, 48–49).

7 PRODUKTION PROSESSIN KUVAUS

16.1.2010 sain idean aiheesta ja sen sisällöstä. Nukutun yön jälkeen olin edelleen sitä mieltä, että idea on hyvä ja siinä yhdistyvät luontevasti työni erityisnuorisotyöntekijänä ja on omaa ammatillista osaamista hyödyntävä ja toisaalta sitä kehittävä.

18.1.2010 esittelin idean esimiehelleni, joka antoi asialle siunauksen ja siitä lähdin työstämään eteenpäin.

Laitoin sähköpostia Herttuan koulun rehtorille ja kuraattorille, tiedustelin apuja videopajalta ja toiselta erityisnuorisotyöntekijältä.

29.1.2010 sain vastauksen Herttuan koulun opettajalta ja yhteistyö lähti siitä etenemään.

31.1.2010 suunnittelin alustavan aikataulun produktiosta.

15.2.2010 tapasin Herttuan koulun kaksi opettajaa, jotka oli nimetty yhdyshenkilöiksi asian suhteen. Esittelin heille aiheen tarkemmin ja keskustelimme koulun näkökulmasta ja kohderyhmästä.

8.3.2010 tutustuin netin avulla Markun lyhäri kouluun (lyhytelokuvan perusteet haltuun alle tunnissa).

15.3 sähköpostitse vastasi Satakunnan elävänkuvan keskus (SEKK) myöntävästi yhteistyöehdotukseen.

15.3.2010 lähetin sähköpostia Maisaan ja tiedustelin mahdollisuutta järjestää lyhytelokuvan ensi-ilta Promenadi keskuksessa, saamatta koskaan vastausta.

30.3.2010 tapasin Sekissä mahdollisia yhteistyöhenkilöitä. Tapasin Noora Liuhsosen, joka lupautui auttamaan minua produktiossani.

19.4.2010 harjoittelin mainoksen tekemistä.

26.4.2010 Tapaaminen Noora Liuhsosen kanssa.

12.5.2010 kirjallinen tarjous Sekk:stä.

18.5.2010 osallistuminen päihdetilanne Porissa paneelikeskusteluun Porin kirjastossa.

20.5.2010 järjestin yhteistyössä erityisliikunnan ohjaaja Anna Setälän kanssa Herttuan koululla Valvottu promille -päivän, jossa kuuden tunnin aikana kaikki 90 yläkoulun nuorta kävivät suorittamassa radan ”kännilasit” päässä ja sen lisäksi keskustelimme pienryhmissä päihdeiden käyttöön liittyvistä ajatuksista ja kokemuksista. Tilaisuudessa sain ensimmäiset kontaktit Herttuan koulun yläkoulun oppilaisiin. Sain kokemuksen ja ymmärryksen siitä, mitä he toivovat ja mikä heidän tasonsa on päihdekysymyksissä. Taso oli hyvin moninainen, oli oppilaita, joilla oli ollut jo omia päihdekokeiluja ja oppilaita, joilla ne olivat vielä tulevaisuutta. Se mikä oli varmaa ja selkeästi tuli esille, oppilaat toivoivat, että päihdeasioista puhuttaisiin enemmän ja ilman moralisointia. Myös toiminnallisesta osuudesta pidettiin kysyttäessä enemmän kuin luentomaisesta vaihtoeh-

dosta. Sain kirjallisen palautteen yhdeltä luokalta ja tämän mukaan tilaisuus oli koettu onnistuneeksi.

2.7.2010 mainoksen valmistelua.

22.7.2010 osallistuminen Suomi Areena keskustelutilaisuuteen, jossa julistettiin Ainemaatio kilpailu avatuksi.

19.8.2010 tapaaminen Herttuan koululla, aikataulun työstöä alustavasti. Julisteiden ja mainosflaijereiden tulostaminen.

30.8.2010 Herttuan koululla tapaaminen, jossa käytiin läpi lopullinen aikataulu, mainosten ja flaijereiden (liitteet 1 ja 2) jakaminen kaikille yläkoulun opettajille sekä opettajien huoneeseen nimilista valmiiksi, jotta opettajat voivat siihen merkitä halukkaat oppilaat 10.9.2010 mennessä.

Oppilaat ryhmään valikoituivat opettajien motivoinnin tuloksin ja mainonnan avulla. Oppilaat saivat sekä pienen flaijerin sekä jokaisessa yläluokan luokahuoneessa oli mainos alkavasta produktioista. Tein ilmoittautumisen mahdollisimman yksinkertaiseksi. Oppilaan piti ilmoittaa omalle opettajalleen olevansa kiinnostunut. Opettajan huoneeseen toimitin nimilistan ja aikataulun sekä kiinnitin kynän nimilistaan, jotta se pysyisi paikallaan.

Nimiä listaan tuli aluksi yhdeksän ja vielä ensimmäisellä kerralla tuli mukaan kaksi muuta halukasta ohi nimilistan. Itse olin erittäin tyytyväinen halukkaiden määrään, sillä pelkäsin, että heitä olisi ollut paljon enemmän, ja jolloin olisin joutunut joitain pudottamaan pois ryhmän liian suuren koon vuoksi.

Ryhmään osallistui viisi tyttöä ja kuusi poikaa. Ryhmäläisten ikärakenne jakautui 13–16-vuoden väliin.

7.1 Produktion aikataulukutus Herttuan koulun työjärjestys huomioiden

MA 13.9 KELLO 12.15–14	RYHMÄN KOKOAMINEN
MA 20.9 KELLO 12.15–14	RYHMÄN SITOUTTAMINEN
MA 27.9 KELLO 12.15-14	RYHMÄN AIVOMYRSKY/ELOKUVAN IDEOINTI
MA 4.10 KELLO 12.15-14	SUUNNITTELU
MA 11.10 KELLO 12.15-14	SUUNNITTELU
PE 15.10 KELLO 10–12	SUUNNITTELU
MA 18.10 KELLO 12.15–14	SUUNNITTELU/KUVAUS
PE 22.10 KELLO 10–12	KUVAUS

SYYSLOMA

MA 1.11 KELLO 12.15–14	KUVAUS
PE 5.11 KELLO 10-12	KUVAUS
MA 8.11 KELLO 12.15-14	KUVAUS
PE 12.11 KELLO 10–12	KUVAUS
MA 15.11 KELLO 12.15-14	KUVAUS
PE 19.11 KELLO 10–12	JÄLKITYÖT

7.2 Mukaan lisäapua

Produktioon sain mukaan Noora Liihosen, joka alkujaan oli opiskelijana Satakunnan elävän kuvan keskuksessa. Hän kuitenkin aloitti elokuussa 2010 nuorten mediapajahankeen projektin työntekijänä ja hankeen Porin osuutta oli mahdollisuus käyttää omaan produktiooni. Tämä muutos oli helppo eikä aiheuttanut mitään muita muutoksia kuin sen, että pyrimme tekemään kaiken omin voimin ja resurssein. Näin ollen Satakunnan elävän kuvan keskuksen osuus jätettiin produktiosta kokonaan pois. Siihen liittyi myös kustannusten säästäminen, sillä mediapajahankeen tiimoilta käytössämme olivat tarvittavat editointi ohjelmat ja

nuorisoyksikössä jo olemassa oleva videokamera vastasi tasoltaan kiitettävästi tarpeisiimme.

Alkuviikot työskentelin yksin ryhmän kanssa ja työstimme ajatusta aiheesta ja teimme erilaisia harjoituksia kameran edessä. Ryhmän motivointi ei tuottanut hankaluutta, päinvastoin ryhmäläiset tuottivat paljon aiheita ja ajatuksia vaihdettiin ja pohdintoja tehtiin.

Hyvin luonnollisesti nousivat ryhmästä esille sen tarpeet ja kapasiteetti. Ryhmäläisten keskittymisen hankaluudet ja ryhmäläisten määrä teettivät muutoksia aivan produktioin alkumetreillä. Vastoin käynneistä huolimatta löysimme luontevan tavan työstää aihetta. Tavaksi nousi digitaalinen tarinan kerronta.

Digitaalinen tarinan kerronta perustuu persoonallisten omien elämäntarinoiden kertomiselle ja jakamiselle. Se pohjautuu still-kuviin, kertoja ääneen ja tausta-ääniin, joka yleensä on musiikki. Tavoitteena on kokonaisuus, jossa kerronta ja ilmaisu on toteutettu niin, että sisältö puhuttelee vastaanottajaa ja jättää tilaa vastaanottajan omille tarinan täydentävälle ja sitä kehittäväälle ajattelulle. (Kaupiainen & Sistonen 2009, 145)

Produktioin aikataulutus oli tärkeä ja kaikki toiminnot nojautuivat siihen. Aikataulussa jouduimme kuitenkin tekemään muutosta, koska emme saaneet käyttöömmme kuvaustilana toiminutta kotitalousluokkaa aivan suunnitelmienne mukaan.

13.9.2010 tapasimme nuorten kanssa ensimmäistä kertaa Herttuan koululla. Paikalla oli yhdeksän nuorta ja kaksi oli poissa. Tapaamisiin oli järjestetty sinisen solun yksi luokkahuone, jonka saimme käyttöömmme koko produktioin ajaksi.

Ensimmäisellä ryhmäkerralla tutustuimme ja katsastimme keitä oli paikalla. Jokainen nuori esitteli itsensä ja kertoi jonkin asian jossa on omasta mielestään

hyvä. Minä esittelin aiheen paljastamalla aluksi neljä eri sanaa, nuoret päättelijät siitä lauseen, jolloin aihe paljastui. Aihe otettiin hyvin vastaan, sen työstäminen alkoi välittömästi. Jaoin ryhmän kahteen ja molemmat ryhmät saivat aiheeksi pohtia yhdessä mahdollisimman monta päihdyttävää ainetta. Tehtävä toteutettiin fläppipaperilla ja tusseilla, kirjoittamalla ja piirtämällä. Ryhmätyöt purettiin ja niiden sisällöistä keskusteltiin.

Hyvin nopeasti tein huomion, että ryhmässä toimiminen oli nuorille haasteellista ja he eivät ole siihen tottuneet. Opiskeluteknisesti päätin muuttaa mahdolliset jatkossa tulevat tehtävät yksilötehtäviksi. Keskittyminen tuotti hankaluutta monelle nuorelle, pohdin voisiko sitä helpottaa tai jäsentää jotenkin. Päätin seuraavalla kerralla kokeilla suun stimulointia, samalla kun työskennellään.

20.9.2010 toinen tapaaminen, aiheena aiheeseen orientoituminen ja ryhmän sitouttaminen. Paikalla oli kaikki 11 nuorta. Jaoin nuorille lupalaput (liite 3 ja 4), joissa pyydetään heidän vanhemmiltaan lupaa nuoren osallistua produktioon. Mistä produktiossa on kyse, missä ja miten se valmistetaan ja keitä ovat mukana työskentelyssä. Lupaa pyydettiin myös tallenteen esitystä varten.

Katselimme neljä lyhytelokuvaa ja yhden animaation ja pohdimme mitä hyvää ja mitä huonoa niissä oli. Samaan aikaan kun katselimme toisten tuotoksia annoin nuorille tikkarit syötäviksi. Tämä aiheutti pientä säpinää, mutta toisaalta myös hieman enemmän paikallaan pysymistä, koska oli tekemistä ja samalla piti keskittyä katselemiseen. Tässä vaiheessa oli vielä avoinna se, tulisiko ryhmä työstämään lyhytelokuvan vai animaation.

27.9.2010 kolmas tapaamiskerta aloitettiin harjoituksella, miltä minusta tänään tuntuu? Paikalla olivat kaikki 11 nuorta.

Harjoituksessa nuoret saivat valita noin 50 pienesineen joukosta sellaisen, joka muistutti heidän tämänhetkistä tunnetilaansa. Jokaisen piti esitellä esine ja tunte muille ryhmän jäsenille. Uusi tilanne ja uudet kuviot saivat nuoret ensin hä-

milleen. Jonkin asteista vastustusta nousi asiaa kohtaan. Pienen motivoinnin jälkeen kaikki kuitenkin löysivät omat esineensä. Kierroksen aloitin minä, jotta nuoret saivat paremmin kiinni tarkoitettusta asiasta sekä rohkeutta tuoda oma tunnetila julki. Nuoret kertoivat mielellään esineestä jonka he olivat valinneet, mutta kaikki nuoret eivät osanneet tai halunneet yhdistää sitä tunnetilaansa.

Nuorten kanssa päätettiin, että aletaan työstää lyhytelokuvaa ja kaikki olivat tässä asiassa yllättävänkin yksimielisiä. Nuoret harjoittelivat käsikirjoituksen tekemistä pienryhmissä. Tällä kertaa se sujui hieman paremmin. Olin tuonut paikalle myös rekvisiittaa (vaatteita ja laukkuja), näistä nuoret innostuivat. He kokeilivat erilaisia vaatteita ja peruukkeja sekä ”astuivat” sujuvasti erilaisiin rooleihin hetkiksi. Lopuksi ehdimme vielä kuvata pieniä pätkiä ja nuoret esiintyivät innokkaasti. Innostus näyttäytyi myös kovana äänen käyttönä. Tähän jouduin toistuvasti puuttumaan. 10 lupalappua palautui ja vanhemmat olivat kaikki antaneet luvan nuorensa osallistua produktioni.

4.10.2010 neljäs tapaaminen. Yksi oppilas tet-jaksolla, joten hän oli ryhmästä poissa.

Tällä kerralla nuoret kirjoittivat käsikirjoitusta lyhytelokuvaan ja harjoittelivat kameran edessä esiintymistä.

Ryhmä jakautui kahtia ja halukkaat menivät luokan ulkopuoliseen tilaan ideoimaan ja kirjoittamaan käsikirjoitusta. Toinen osa jäi luokkaan ja harjoittelimme kameralle esiintymistä. Olin tehnyt valmiiksi kahdeksan erilaista tunnetilalappusta. Joista nuoret vetivät sokkona jokainen vuorotellen lapun. Heidän piti näyttää kameran edessä pikkupätkä itse keksimäänsä roolia niin, että lapussa lukenut tunnetila välittyi katsojille. Tämä harjoitus oli nuorten mieleen, mutta haasteena oli roolin sisältö. Nuorista tuntui hankalalta, kun olisi pitänyt itse keksiä sanottavansa kameralle. Kun annoin vinkkiä asioista joita rooli voisi sisältää, nuoret saivat kiinni asiasta paremmin. Osa heistä käytti vain antamiani esimerkkejä, mutta osa ideoi itse luovasti roolin sisältöä.

Tällä ryhmä kerralla keskittyminen oli paikoitellen erittäin heikkoa. Toistuvasti jouduin puuttumaan nuorten toimintaan ja äänen käyttöön. Yksi haaste oli saada nuoret hiljaiseksi tapaamisen alussa ja oli tähän varautunut, koska aikaisemminkin tässä ko. asiassa oli ollut hankaluutta. Olin lukenut erästä kirjaa, jossa neuvottiin erilaisia ongelmanratkaisuja oppilaiden huomion saamiseksi. Kirjassa neuvottiin kokeilemaan oppilaiden reagointia, jos opettaja menee opettajan pöydän taakse piiloon ja nousee esiin vasta kun oppilaat ovat hiljentyneet. Kokeilin tätä ja se toimi. Oppilaat hiljentyivät nopeasti ja he ihmettelivät mitä tapahtuu ja miksi ohjaaja meni pöydän taakse piiloon. Käytin vain kerran ko. asiaa hyödykseni. Muuten korotin maltillisesti ääntäni saadakseni huomion ja oppilaat hiljentymään esim. kuuntelemaan ohjeita.

Käsikirjoitusryhmä sai käsikirjoituksen valmiiksi ja kävimme sitä läpi. Mietimme mikä olisi sopiva kuvauspaikka ja nuoret ehdottivat kotitalousluokkaa.

7.3 Kuvaukset alkavat

11.10.2010 viides tapaaminen. Noora Liuhonen tuli mukaan ryhmän ohjaukseen. Olin selvittänyt, että voimme käyttää kotitalousluokkaa kuvauksissa vain perjantaisin, joten tämä tuotti aikatauluun myös hieman muutoksia. Ryhmästä oli poissa tällä kertaa kaksi nuorta.

Olin havainnut viime tapaamiskerran päättyessä, erään nuorten kohdalla hankaluutta siirtyä pois sinisestä solusta ja selvittänyt asiaa hänen opettajaltaan. Asia selvisi ja teimme muutoksen siihen, miten tämä nuori tulee ryhmään ja tilanne tuntui helpottuvan.

Tällä kertaa mietimme rooli jakoa ja sitä, kuka toimii kuvaajana. Ketkä toimivat muissa nimetyissä tehtävissä. Nämä asiat saatiin päätettyä, mutta jatkossa ne eivät toimineet suunnitellulla tavalla. Nuorista vastuuta omasta osastaan ei ottanut kuin muutama. Joten jouduin muuttamaan suunnitelmaa ja itse ottamaan isompaa roolia ohjauksessa.

Käsikirjoitus kaipasi myös hiontaa ja nuorten toivoma tappelu kohtaus jouduttiin rajaamaan pois. Rajasimme pois nuorten toivoman päähenkilön nimen Jeesus. Mielestäni tämä ei olisi ollut soveliasta ja tarkoituksen mukaista. Päähenkilön nimi muutettiin Jebukseksi ja kaikki olivat tyytyväisiä.

Tällä ryhmäkerralla ryhmän sisällä kuohui ja kävimme vakavaa keskustelua. Aiheena se, mitä toiselle ihmiselle voi sanoa ja miten toinen voi asian ymmärtää eritavalla. Keskustelimme toisen ihmisen kunnioittamisesta ja läheisen ihmisen kuoleman liittyvästä surusta. Iso osa ajasta käytettiin asioiden selvittelyyn ja nuorten motivointiin.

15.10.2010 kuudes tapaaminen. Kaksi nuorta oli tällä kertaa poissa. Olin varannut liikuntasalin käyttöömmee ja jaoimme Nooran kanssa ryhmän puoliksi. Toinen puoli meni Nooran kanssa harjoittelemaan kuvasta ja toinen osa oli minun kanssani liikuntasalissa missä teimme erilaisia harjoituksia. Tarkoitus oli saada nuoret heittäytymään tilanteen mukaan. Harjoituksissa nuoret joutuivat oman mielikuvituksensa varaan. Pelasimme esimerkiksi ilmatennistä, jossa pitää odottaa omaa vuoroa ja lyödä sitten ilmaan kuvitteellista palloa ja samalla sanoa ääneen esimerkiksi jokin kulkuväline tai väri. Kahden asian tekeminen samaan aikaan tuotti monelle hankaluutta. Harjoitus saatiin kuitenkin tehtyä ja sen jälkeen ylitimme ”mielikuvien ” avulla tietyn tilan. Tämä harjoitus meni jo paremmin ja nuoret selkeästi rentoutuivat harjoituksen aikana. Viimeiseksi kokeilimme vielä heittäytymistä kuvainnollisesti erään harjoituksen avulla, mutta se ei onnistunut aivan niin kuin olin suunnitellut. Lopputulos oli kuitenkin plussan puolella.

Noora oli samaan aikaan tutussa luokkatilassa ja teetti nuorilla erilaisia kuvaukseen ja kamaran edessä olemiseen liittyviä harjoituksia. Nooran mukaan ne olivat onnistuneet vaihtelevasti. Keskittymistä tarvitsevat hetket olivat hankalia ja kontakti nuoriin oli Nooran tuntemuksen mukaan ollut haasteellista.

Nuoret täyttivät kyselykaavakkeen (liite 5). Sen tarkoitus oli saada selville nuorten ajatuksia liittyen päihteiden käyttöön ja niistä keskustelemiseen. Korostin

ettei kysely ollut koe ja oikeita vastauksia ei ole. Minua kiinnosti se, mitä nuoret päihteistä ajattelivat. Kaikki paikalla olleet vastasivat kyselyyn.

18.10.2010 seitsemäs tapaaminen, kaksi nuorta poissa tällä kertaa. Aloitimme kuvaukset kotitalousluokassa. Muutama oppilas, jotka eivät halunneet mukaan kuvauksiin, saivat mennä atk-luokkaan piirtämään tietokoneella kuvia, jotka liittyivät aiheeseen. Yksi nuorista ei ollut aikaisemmin käyttänyt Paint-ohjelmaa ja opastin häntä. Hän sai aikaa kuitenkin sellaisen kuvan, jota olemme käyttäneet ensi-ilta kutsun ja tallenteen kansien pohjana. Kaksi muuta nuorten tekemää kuvaa on tallenteen kansissa ja sisälehtisessä.

Nooran opastuksella aloitimme kuvaukset.

22.10.2010 kahdeksas tapaaminen. Nuoria mukana produktioissa enää 10. Yksi nuori halusi jäädä pois. Varmuudella en voi tietää syytä tähän, mutta hän itse sanoi syynä olevan sen, ettei häntä enää kiinnostanut olla mukana. Nuorille esitettiin nettiblogi, jonne he saivat ideoida tekstiä produktiosta. Teksti saatiin yhteisymmärryksessä tehtyä.

Katselimme kuvattua materiaalia ja mietimme muutosehdotuksia. Tällä kertaa tarjoilin nuorille myös popcornia ja trippiä, joka selkeästi edesauttoi heidän paikallaan pysymistä ja keskittymistä. Toivottelimme hyvät syyslomat ja eräs nuori tulikin halaamaan minua, lomalle lähtemisen vuoksi. Tämä tilanne tuli aivan yllyttäen ja oli oikein miellyttävä. Itselläni heräsi ajatus siitä, miten merkityksellisenä tämä nuori koki kohtaamisemme.

1.11.2010 yhdeksäs tapaaminen. Jatkoimme kuvauksia, tällä kertaa yksi nuori ei halunnut osallistua ryhmään ja tämä sekoitti muiden nuorten orientoitumisen. Heidän oli erittäin vaikeaa muuttaa tarinaa. Tilanne aiheutti levottomuutta, mutta yritimme kuvata sillä kertaa harjoitus mielessä erilaisista kuvakulmista. Kertojan

kertoessa mitä tilanteessa tapahtui ja nuoret näyttelijät sen mukaan. Kertojan rooli herätti ristiriitaisuutta.

Jaoin kaikille halukkaille lupalaput kuljettamista varten (liite 6) ja pyysin heidän tuovan ne täytettynä ensi tapaamiskerralla. Lupalappuja tarvittiin oppilaiden kuljettamiseen autolla koululta Nuorisotalolle. Toivoimme saavamme muutamia nuoria keskustan nuorisotalolle, missä Nooran työhuone sijaitsee ja siellä tarvittavat laitteet editointia varten. Henkilökohtaisia haastatteluja varten olimme tiedustelleet halukkaita ja ne kuvaukset suunnittelimme toteutettavaksi myös keskustan nuorisotalolla.

Tässä vaiheessa produktiota nuoria oli mukana yhdeksän.

5.11.2010 kymmenes tapaamiskerta peruuntui Nooran olleessa sairauslomalla. Täksi kerraksi oli suunniteltu, että nuoria tulisi keskustan nuorisotalolle ja heidän kanssaan työstettäisiin editointia. Itse en kyseessä olevaa asiaa hallitse, joten jouduin perumaan koko tapaamiskerran. Kävin kuitenkin koululla kertomassa nuorille tilanteen ja keräämässä heiltä lupalaput.

8.11.2010 yhdestoista tapaamiskerta. Katselimme mitä olimme saaneet kuvattua ja mitä nuoret toivoisivat tekstitysten suhteen. Musiikki oli edelleen tekemättä ja olin pyytänyt erään mukana olleen nuoren miettimään ja mahdollisesti tekemään sitä. Hän ei ollut kuitenkaan lupauksistaan huolimatta saanut työstettyä sitä ja annoin vielä lisää aikaa asian suhteen. Toivoin, että nuori saisi musiikin tehtyä.

12.11.2010 kahdestoista tapaamiskerta, kaksi nuorta tuli keskustan nuorisotalolle ja kuvasimme heidän henkilökohtaisia haastatteluosuuksiaan. Haastattelut vastailivat spontaanisti esitettyihin kysymyksiin ja kertoivat annetusta aiheesta omia kokemuksiaan ja näkemyksiään. Haastattelu osuudet onnistuivat hyvin ja nuoret olivat mukana erittäin hyvässä hengessä. Haastatteluissa nuorten omat ajatukset tulivat hyvin esille ja palaute produktiosta tuli suoraan ja vil-

pittömästi. Ne ovatkin leikattu näkyville lopullisessa versiossa. Nuoret saivat siis itse päättää mitä puhuivat ja mistä puhuivat. Nuorten ääni on myös haluttu jättää tarkoituksella esille.

15.11.2010 kolmastoista tapaamiskerta. Musiikkia produktion tehdä luvannut nuori poissa ja näin ollen musiikkia ei hänen toimesta saatu. Tässä vaiheessa turvauduin suunnitelmaan b eli olin pyytänyt eräältä henkilöltä jo aikaisemmin Teosto vapaata musiikkia. Jouduin turvautumaan siihen, koska nuorten puolelta sitä en saanut. Onnekseni tämä suunnitelma toimi ja sain musiikin aikataulussa. Noora leikkasi sen hyvin teokseen. Musiikkia on käytetty kahta erilaista. Erityylit musiikit erittelevät luontevasti teoksessa sen kahta erilaista osaa.

19.11.2010 neljästoista tapaamiskerta. Kolme nuorta tuli keskustan nuorisotalolle editoimaan. He saivat harjoitella Nooran opastuksella editointi ohjelman käyttöä. Ohjelma tuntui aluksi hankalalta, mutta nuoret ymmärsivät erittäin nopeasti mistä on kyse ja miten ohjelma toimii. Tällä kertaa kun nuoria oli vain kolme oli keskittyminen aivan kohdillaan ja mihinkään levottomuuteen tai äänen käyttöön ei tarvinnut puuttua.

13.12.2010 viidestoista tapaamiskerta. Kävimme esittämässä lähes valmiin tuotoksen oppilaille ja pyysimme heiltä kommenttia ja muutosehdotuksia. Joitain pieniä muutoksia tehtiin, mutta pääsääntöisesti nuoret olivat tyytyväisiä tulokseen. Henkilökohtaisen haastatteluosuuden antaneet nuoret hyväksyivät myös heidän osuutensa ilman muutoksia.

Teoksella ei ollut vielä nimeä ja pyysimme nuoria ideoimaan sen. Toteutimme äänestyksellä nimen valinnan 10 erilaisen ehdotuksen joukosta. Nimeksi tuli ”Päihteet ovat vaarallisia”.

7.4 Ensi-ilta

15.12.2010 kuudestoista tapaamiskerta. Järjestimme ensi-illan Porin keskustan nuorisotalon alasalissa kello 18.30. Tilaisuuteen nuoret saivat kutsua heille tärkeitä henkilöitä.

Ensi-illassa tarjottiin pientä syötävää, pidettiin puheita, katsottiin lyhytelokuva ja palkittiin osallistuneet nuoret ruusulla, diplomilla ja elokuvalipulla. Paikalla oli kuusi nuorta ja heidän läheisiään. Yhteensä tilaisuudessa oli 34 henkilöä paikalla.

Tilaisuus oli onnistunut ja sen henki oli lämmin. Monen nuoren vanhempi koki hienona saavutuksena lopputuloksen ja koki yllätyksenä, miten oma nuori oli ollut mukana produktiossa. Vanhempien kannustavat kosketukset ja nuorten tyytyväiset ilmeet olivat hieno palkinto ja kertoivat produktion merkityksellisyydestä siihen osallistuneiden nuorten kohdalla.

Tilaisuudessa jokainen nuori sai kopion tallenteesta ja heille toimitettiin vielä sen lisäksi toinen tallenne koululle myöhemmin. Ne nuoret, jotka eivät olleet läsnä ensi-illassa, saivat koulun kautta omat tallenteensa sekä diplomit ja elokuvaliput. Koulun opettajille ja rehtorille meni yksi tallenne.

8 PALAUTTEEN KERÄYS JA KIRJALLISET LUVAT

Palautetta keräsin aluksi joka kerta, jotta sain vihjeitä siitä, miten ryhmäläiset kokevat työskentelyn ja mitä uhkia siihen liittyi. Kirjallinen palaute toimi ja sain siitä paljon itselleni uusia näkökulmia. Palautteen antamisen tein mahdollisimman helpoksi. Tyhjä vaalean punainen lipuke, johon jokainen sai ryhmä kerran jälkeen kirjoittaa oman ”miltä tämä kerta tuntui” sanan tai lauseen. Toiset kirjoittivat vain yhden sanan, toiset lauseen tai muutaman. Palautteet tehtiin nimettömästi. Käytin koko produktion ajan samaa vaaleanpunaista lipuketta, jotta ei syntynyt hämmennystä ja loppua kohden, ryhmäläiset kirjoittivat palautteen jo ilman tehtäväksi antoa. Palautteen mukana sain henkilökohtaisia tunnustuksia oman osaamisen epäilyistä ja toisaalta positiivisen kokemuksen tuomasta tyytyväisyydestä.

Palautetta keräsin myös kyselylomakkeen (liite 5) avulla. Kyselyyn osallistui 10 ryhmän nuorta. Osalle nuorista kysymykset olivat hankalia ja he vastasivat yhdellä sanalla, osa vastanneista oli vastannut laajemmin. Kyselyssä oli kysymyksiä, jotka olisivat selvittäneet nuorten tietopohjaa, mielipiteitä ja kokemuksia sekä toiveita. Kirjallinen kysely ei toiminut mielestäni toivotulla tavalla ja keskustellen olisin saattanut saada nuorista paljon enemmän irti heille tärkeitä asioita. Toisaalta nämä keskustelut näin ison ryhmän kanssa olivat erittäin haasteellisia, koska aina kova äänisimmät saivat enemmän puheenvuoroja kuin hiljaisimmat oppilaat. Kysyttäessä hiljainen oppilas vastaa yhdellä sanalla tai lauseella ja todellinen kommunikointi jää vähäiseksi, koska nuori saattaa jännittää tai kokee tilanteen epämiellyttäväksi. Tästä syystä halusin kokeilla kyselyä, jotta saisin kokonaisen käsityksen siitä, mitä nuoret ajattelivat päihteisiin liittyvistä asioista. Nämä nuoret ovat myös tottuneet selkeästi työskentelemään yksinään ja yksilöllisesti, koska erityisopetus perustuu jokaisen henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja tahtiin edetä. Tämä oli myös mielenkiintoista nähdä käytännössä omasta ohjaajan näkökulmasta.

Kyselylomake ei siis toiminut suunnitellulla tavalla ja sen analysoinnin jätin pois tarkoituksella. Lyhytelokuvassa tulee parhaiten esiin palaute, jota nuoret antoivat ja nojaan havaintoni niihin kommentteihin.

Kirjalliset lupa-anomukset, joita pyysin produktiota varten nuorten vanhemmilta, olivat minulla tallessa siihen saakka kunnes opinnäytetyöni on hyväksytty ja tarkastettu. Tulen hävittämään ne asianmukaisesti viimeistään 31.5.2011.

Opinnäytetyöni Satakunnan ammattikorkeakoulun kirjastossa Tiilimäellä kirjastossa tulee olemaan ilman tallennetta, jotta voin varmistaa omasta puolestani sen, ettei se joudu yleiseen levitykseen. Mikäli joku sitä pyytää käyttöönsä, haluan itse olla tietoinen minne ja miten sitä käytetään.

Jokainen mukana ollut nuori sai kuitenkin kaksi tallennetta ja niistä en voi ottaa vastuuta itselleni.

9 TYÖSKENTELYN ARVIOINTI JA TYÖVÄLINEEN TOIMIVUUS

Oman toiminannan arvioinnissa oli paljon ristiriitaisuutta. Oli hetkiä, jolloin koin, että olin selvinnyt hyvin ryhmän ohjaamisesta ja sitten oli hetkiä, jolloin oli lähes epätoivoinen olo ja epäily siitä, tuleeko tästä produktioista yhtään mitään valmista.

Alussa olin tarkasti suunnitellut ryhmän kokoontumiskertojen sisällön ja näin varmistin sen, että itse tiesin kokoajan, mitä kohti olemme menossa ja mitä tapahtuu seuraavaksi. Erilaisia haasteita tuli matkan varrelle ja ainakin osasta selvisin mielestäni vähintään kiitettävästi. Oppilaiden keskinäiset suhteet ja koulun sisäiset asiat aiheuttivat erilaisia tilanteita, joita piti ratkaista nopeasti ja joustavasti.

Koulun joustavuus oli erittäin hieno asia ja ilman sitä produktion valmistuminen olisi saattanut venyä. Sain paljon koulu-aikaa käyttööni, mikä varmisti sen, että oppilaat pääsivät osallistumaan työskentelyyn.

Työvälineenä kamera ja luovuus olivat hienoja arvoja. Oli hienoa huomata, miten nuorista löytyi jokaiselle jotakin heidän vahvuuttaan tukevaa osaamista. Joidenkin nuorten kohdalla sitä piti ehkä hieman kaivella esiin, mutta lopputulos on enemmänkin kuin palkitseva. Ensi-illassa nähdyt nuorten tyytyväiset ilmeet kertoivat minulle ryhmän ohjaajana onnistumisesta.

Eettistä pohdintaa jouduin tekemään tilanteessa, jossa yksi nuori kielsi elokuvan näyttämisen koulunsa eräälle oppilaalle. Tässä on takana heidän välinen henkilökohtainen epäsopu. En halunnut pakottaa häntä tilanteeseen, jossa hän joutuisi mahdollisesti kärsimään tilanteesta ja näin linjasin myös sen, ettei elokuvaa näytetty koko koululle. Sitä ei tulla liittämään kansitettuun lopulliseen opinnäytetyön versioon Samkin kirjastossa.

Oma ammattitaitoni on lisääntynyt produktion myötä ja voisin tulevaisuudessa käyttää videokameraa myös muunlaisissa tilanteissa hyödykseni. Yllätyin itse sitä, kuinka nuoret kokivat itsensä arvokkaiksi ja huomioin saaneiksi, kun he esiintyivät kameralle. Aivan kaikki nuoret eivät olleet tähän valmiit, mutta heille löydettiin omat tehtävät. Tässä olikin iso haaste minulle ryhmän ohjaajana ja tarkoitti käytännössä sitä, että piti osata nopeasti ratkaista eteen tulevia ongelmia.

Huomion arvoista on myös se, että nuoret kuvasivat vapaasti toimintaansa ja, kun he sitä katselivat myöhemmin, olivat kommentit yllättävän suoraa palautetta toisilleen. Osa kauhisteli äänen määrää ja voimakkuutta osa ihmetteli sitä, miksi kokoajan oli kova tohina päällä. Tällainen oman toiminnan peilaaminen voisi olla muussakin opetustyössä palkitsevaa. Avata niiden erityisoppilaiden kohdalla solmuja, joiden on vaikea hahmottaa oman käyttäytymisensä haastavuutta ja mahdollisia muutoksen tarpeita.

Työskentelyssä on vaarana se, että kamera saa liikaa tilaa ja sen läsnäolo häiritsee ja muuttaa normaalia käyttäytymistä.

Erityisnuorten kanssa työskentelyssä nousi uudeksi haasteeksi minulle kommunikointi. Mikä on se tehokas tapa jolla ohjeet saa perille vastaanottajalle niin, että hän ymmärtää sen samoin kun minä olen ohjeen antanut. Kaikissa kommunikoinnin haasteissa on yksilöllisiä eroja ja tässä tilanteessa minulla oli 11 erilaista erityisnuorta joiden kohdalla piti varmentaa ohjeiden perillemeno. Välillä siinä onnistuen, välillä epäonnistuen.

Kuvauksissa nuorten keskittyminen sai kohteen ja he pystyivät useimmiten pitämään oman keskittymisensä kasassa. Mutta kun kamera ei käynyt, alkoi käytös herpaantua ja rönsyillä. Tämä asia on haastanut minua kerta toisensa jälkeen ja uskon kuitenkin löytäneeni kultaisen keskitien asian suhteen. Hallittu äänen käyttö ja selkeästi annetut ohjeet. Myös se, ettei nuorilla ollut paljoa sellaista aikaa, jolloin ei ollut ohjattua toimintaa, auttoi selkeästi.

Toisaalta siinä vaiheessa kun ohjaajia oli paikalla kaksi, tilanne oli jo helpompaa. Vaikka pidän yksin työskentelystä ja olen siihen tottunut, pitää todeta, että ohjaaja pari on ihan toimiva ratkaisu.

10 MITÄ TULI OPITTUA, RUUSUT JA RISUT

Produktion alussa kävi ilmi hyvinkin nopeasti, että ryhmän koko, 11 yläasteikäistä erityisoppilasta on erittäin haasteellinen. Ryhmän koon vuoksi tuli myös erilaisia ongelmallisia tilanteita vastaan, joista selvittiin vaihtelevin tuloksin. Jos jatkossa työstäisin vastaavanlaista produktiota, ottaisin ryhmään mukaan enintään kuusi oppilasta.

Ryhmää ohjatessani huomasin ominen kokemusten tuottavan paljon hyvää kommunikointia, mutta osan ryhmäläisten kanssa kommunikoinnin haasteet olivat uudenlaisia. Keskittyminen oli monelle oppilaalle hankalaa. He tarvitsivat kokoaikaista ohjeistamista ja välitöntä puuttumista käytöksen rönsyilyyn. Moni oppilas oli varsin kovaääninen. Vaikka tähän yritin aina puuttua, se aiheutti koko produktion ajan haittaa muutamalle hiljaisemmalle oppilaalle.

Ryhmän ohjaaminen yksin oli melkoisen haasteellista. Jouduinkin turvautumaan uudenlaisiin menetelmiin. Oppilaiden orientoimiseen hain apuja kirjallisuudesta ja käytin mm, suun stimuloimista syötävällä ja erityistä lähestymistä häirintään ja ryhmän hiljaiseksi saantia.

Ryhmän siirtäminen koulurakennuksesta tuntui erittäin työläältä. Kuvauksissa jouduimme tekemään suuren myönnytyksen. Ryhmän jäsenet kokivat oman koulu ympäristönsä tutuksi ja turvalliseksi. Suunnitellun aikataulun puitteissa siirtyminen muille kuvauspaikoille koko ryhmän kanssa olisi ollut mahdotonta.

Produktioin edetessä kaksi nuorta jäi pois ryhmästä. Tämä haastoi muun ryhmän. Uudelleen orientoituminen ja muutoksien sietäminen oli monelle hankalaa. Lähellä oli, että ryhmän hajoaminen olisi saattanut vaikuttaa muihinkin negatiivisesti. Muutosten tapahduttua nuorten selviytyminen oli vaihtelevaa. Yhden nuoren toimintaan ryhmässä tapahtuneet muutokset selkeästi vaikuttavat heikentävästi.

Äänekkäät nuoret veivät helposti tilaa hiljaisimmilta ja tämä harmitti minua ja puutuin asiaan aina tarvittaessa ja yritin jakaa huomiotani myös hiljaisimmille nuorille. Pohdin myös äänekkäiden nuorten tarvetta tulla nähdyksi, ja heidän omia lähtökohtiaan rajaamaan omaa käyttäytymistään. Usein tuli tunne siitä, että nuoren omat teot ja sanat eivät kohdanneet kuulijaa ja viesti muuttui matkan varrella.

Eräällä nuorella oli myös taipumusta hakata nyrkillä pöytään rajusti ja monta kertaa. Jotenkin aivan kuin hänestä olisi purkautunut jotain epämääräistä ulos ilman, että hän olisi itse voinut asialle mitään. Tahatonta tai tahallista? Erittäin haastava nuori, jonka käytös muuttui oleellisesti, mikäli paikalla oli vain muutama nuori.

Kun otin puheeksi ja kysyin häneltä, miksi hän toimii niin. Hän ei osannut itse antaa mitään selitystä toiminnalleen. Muiden nuorten läsnäolo vaikutti häneen selvästi ja esiintyminen ja levoton liikkuminen alkoivat välittömästi jos paikalla oli monia nuoria. Itse työskentelyssä kameran edessä hän jaksoi hyvin keskittyä, mutta kuvasten väliajat olivat välillä melkoisen hurjia. Jäin myös miettimään tätä, miksi käytöksen rajaaminen onnistui silloin, kun hän halusi. Toisinaan taas käytös vaikutti erittäin hallitsemattomalta. Miten tällaisen nuoren kohdalla voisi edesauttaa tai edes ymmärtää paremmin käytöksen moninaisuutta?

LÄHTEET

- Engeström, Yrjö, 1994. Perustietoa opetuksesta Helsinki, Painatuskeskus
- ETENE.2001. Oikeudenmukaisuus ja ihmisarvo suomalaisessa terveydenhuollossa. Valtakunnallinen terveydenhuollon eettinen neuvottelukunta. ETENE – julkaisuja 1. Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki
- [http://www.etene.org/c/document_library/get_file?folderId=17185 & name=DLFE-543.pdf](http://www.etene.org/c/document_library/get_file?folderId=17185&name=DLFE-543.pdf) , viitattu 8.7.2010
- Ewles, Linda; Simnett, Ina 1995. Terveyden edistämisen opas. Keuruu: Otava.
- Hallamaa, Jaana.2008. Kuuluuko ihmisen oma ääni terveyden huollossa? Teoksessa: Miten käy maan hiljaisten? Etenen 10 – vuotuisseminaari.
- http://www.etene.org/c/document_library/get_file?folderId=17135&name=DLFE-524.pdf, viitattu 8.7.2010
- Inkinen, Maria; Partanen, Airi; Sutinen, Tiina.2000. Päihdehoitotyö. Helsinki: Tammi
- Jokinen, Heikki 2006. Laatutähteä tavoittelemassa. Ehkäisevän päihdetyön laatukriteerit. Kuopio ja Helsinki. Stakes
- Kupiainen, Reijo ja Sintonen, Sara.2009. Medialukutaidot, osallisuus, mediakasvatus. Helsinki. University Press / Pelmenia Gaudeamus.
- Kylmäkoski, Merja; Pylkkänen Sanna; Viitanen Reijo (toim.)2010. Yhteisöllisiä näkökulmia nuorten ehkäisevään päihdetyöhön. Humanistinen ammattikorkeakoulu (HUMAK). Vaajakoski, Gummerus kirjapaino Oy
- Kylmänen, Petri 2005. Kun kaikki muutkin... Nuorten ehkäisevä päihdetyö. Tampere, Tammi.
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992).
- <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=laki%20potilaan%20asemasta>, viitattu 8.7.2010

- Laine, Kaarina ja Tähtien, Juhani (toim.) 1998. Toiminnallinen oppiminen, oppimisen ohjaaminen esi- ja alkuopetuksessa.
Rauman opettajan koulutuslaitos, Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta. Opintomateriaalit, julkaisusarja C:8
Turku, Painosalama Oy
- Leinonen, Pekka; Kokko, Leena 1997. Selvä ote elämästä. Päähteet ja koulun vastuu. Helsinki. Cosmoprint Oy
- Nuorisolaki 27.1.2006/72
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=nuorisolaki>
- Paunio, R-L, 2008. Kuuluuko ihmisen oma ääni terveyden huollossa? Teoksessa: Miten käy maan hiljaisten? Etenen 10 -vuotisseminaari.
http://www.etene.org/c/document_library/get_file?folderId=17135&name=DLFE-524.pdf, viitattu 8.7.2010
- Pietilä, Anna- Maija (toim.) 2010. Terveyden edistäminen, teoriasta toimintaan. Helsinki, WSOYpro OY.
- Rainio Susanna; Pere, Lasse; Lindfors, Pirjo; Lavikainen, Hanna; Saarni, Lea ja Rimpelä, Arja. 2009. Nuorten terveystapatutkimus.
Nuorten tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö 1977–2009. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2009:47. Helsinki.
<http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/julkaisu/1478206#fi>, viitattu 8.7.2010
- Rantala, Kati; Salosuo, Mikko & Soikeli, Markku 2004. Elämykset ja draama-huumevalistuksessa-ajatusten muokkaamisesta ajattelun virittämiseen, Helsinki, Stakes
- Rantala, Kati; Salosuo, Mikko & Soikeli, Markku 2006. Näytelmät ja päihdeputket: elämysten käytöstä ja väärinkäytöstä huumevalistuksessa. Tampere, Tampereen Yliopistopaino
- Vilka, Hanna; Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

!! WANTED !!

Etsitään
innokkaita yläkoululaisia
syksyllä 2010 toteutettavaan
lyhytelokuva / animaatio
työryhmään!

ILMOITTAUDU	OHJAAJA	YHTEYSTIEDOT
10.9. mennessä omalle opettajalle	Erityisnuorisotyöntekijä Niina Salovaara	044 701 1419 niina.salovaara@pori.fi

!! WANTED !!

Etsitään
innokkaita yläkoululaisia
syksyllä 2010 toteutettavaan
lyhytelokuva / animaatio
työryhmään!

ILMOITTAUDU	OHJAAJA	YHTEYSTIEDOT
10.9. mennessä omalle opettajalle	Erityisnuorisotyöntekijä Niina Salovaara	044 701 1419 niina.salovaara@pori.fi

!! WANTED !!

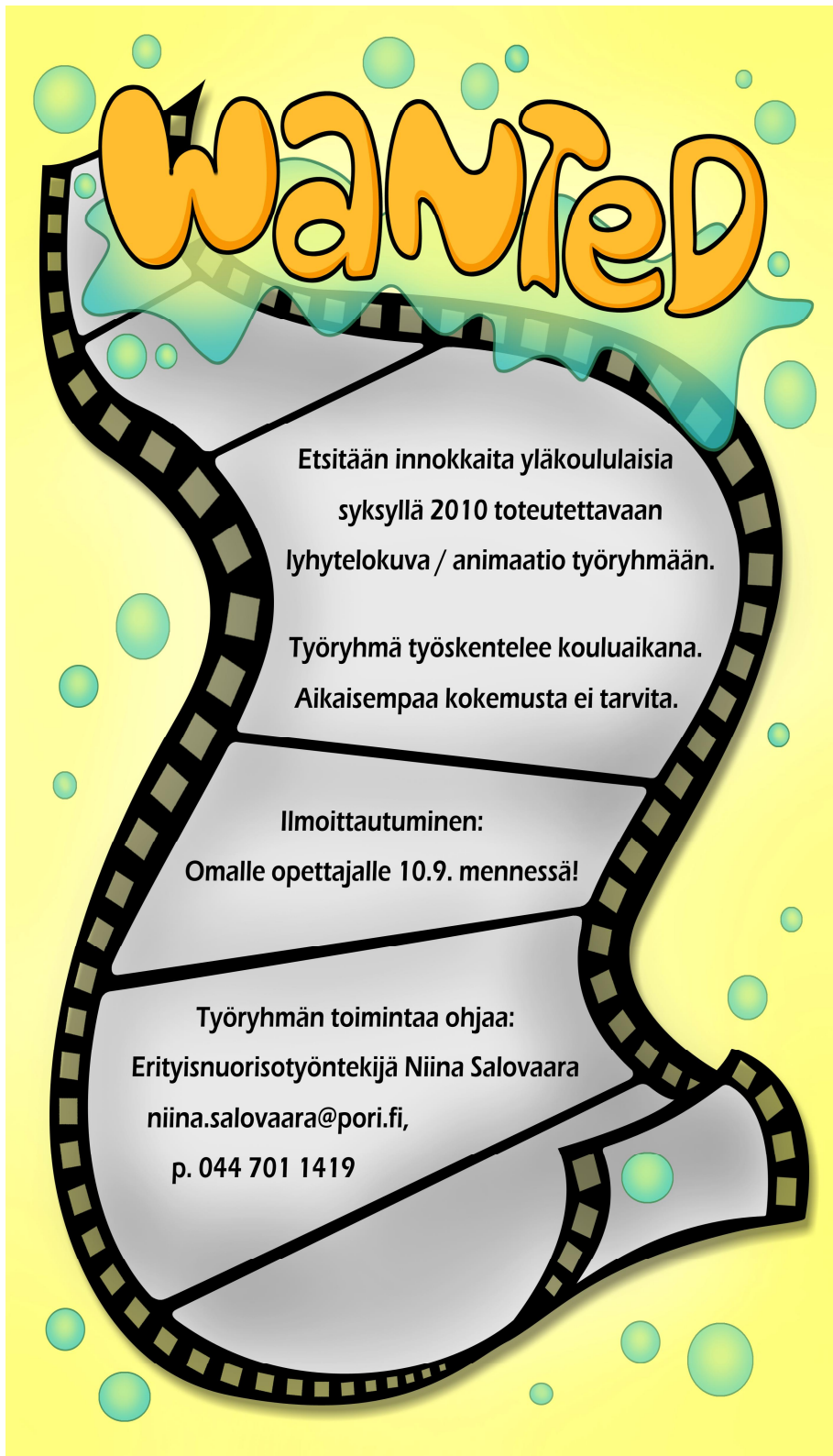
Etsitään
innokkaita yläkoululaisia
syksyllä 2010 toteutettavaan
lyhytelokuva / animaatio
työryhmään!

ILMOITTAUDU	OHJAAJA	YHTEYSTIEDOT
10.9. mennessä omalle opettajalle	Erityisnuorisotyöntekijä Niina Salovaara	044 701 1419 niina.salovaara@pori.fi

!! WANTED !!

Etsitään
innokkaita yläkoululaisia
syksyllä 2010 toteutettavaan
lyhytelokuva / animaatio
työryhmään!

ILMOITTAUDU	OHJAAJA	YHTEYSTIEDOT
10.9. mennessä omalle opettajalle	Erityisnuorisotyöntekijä Niina Salovaara	044 701 1419 niina.salovaara@pori.fi

WANTED

Etsitään innokkaita yläkoululaisia
syksyllä 2010 toteutettavaan
lyhytelokuva / animaatio työryhmään.

Työryhmä työskentelee kouluaikana.
Aikaisempaa kokemusta ei tarvita.

Ilmoittautuminen:
Omalle opettajalle 10.9. mennessä!

Työryhmän toimintaa ohjaa:
Erityisnuorisotyöntekijä Niina Salovaara
niina.salovaara@pori.fi,
p. 044 701 1419

LIITE: 3

Hei!

Olen aloittamassa Herttuan koulun yläluokkien kanssa lyhytelokuva/animaatio työryhmää. Työryhmä työskentelee koulupäivän aikana erillisen suunnitelman mukaisesti, työstäen lyhytelokuvan tai animaation aiheesta **Nuorten päihteiden käytön vaarat**. Olen Porin kaupungin vapaa-aikaviraston nuorisoyksikön erityisnuorisotyöntekijä ja työryhmä kokoontuu ja työskentelee minun johdollani. Myöhemmin projektiin mukaan tulee myös Noora Liuhonen (medianomi AMK), joka on 9 kunnan projektityöntekijä nuorten mediapajahankkeessa ja hänen johdolla tehdään konkreettiset kuvakset. Työni ohella minulla ovat Diakonia ammattikorkeakoulussa sairaanhoitaja (AMK) opinnot loppusuoralla ja työstettävä produktio on osa opinnäytetyötäni, mikä käsittelee ehkäisevää päihdetyötä. Tarkoituksena on saada nuorilta nuorille suunnattua materiaalia, joka voisi tulevaisuudessa olla käytössä esim. oppitunneilla avaamassa keskustelua päihteistä.

Työryhmän työskentely alkaa 13.9.2010 ja jatkuu marraskuun loppuun. Ensi-ilta on tarkoitus järjestää joulukuussa 2010, jonne vanhemmatkin ovat erittäin tervetulleita. Koulun työjärjestyksessä huomioidaan oppilaiden osallistuminen työryhmään ja heidän muu opiskelu ei pitäisi häiriintyä työryhmään osallistumisesta.

Oppilaan saatua lupa vanhemmilta osallistua ryhmään, tulen lähettämään kotiin vielä erillisen suostumuslomakkeen av-tuotoksen valmistamiseen ja esittämiseen liittyen.

Lisätietoja: Niina Salovaara, 044-701 1419 tai niina.salovaara@pori.fi

Leikkaa irti ja palauta Niinalle seuraavassa tapaamisessa ma 20.9.2010

Nuoreni _____ on halukas osallistumaan Herttuan koulussa järjestettävään lyhytelokuva/animaatio työryhmään, joka työskentelee koulupäivän aikana erityisnuorisotyöntekijä Niina Salovaaran johdolla ja tuottaa **Nuorten päihteiden käytön vaaroja** koskevaa materiaalia valitsemassaan muodossa.

___ Annan luvan nuoreni osallistua työryhmän toimintaan.

___ En anna lupaa nuorelleni osallistua työryhmän toimintaan.

Päiväys _____ Huoltajan allekirjoitus _____

ja puhelinnumero _____

LIITE: 4

Nuorene osallistuu Herttuan yläkoulun elokuvakerhoon, jossa nuoret valmistavat päihteiden käyttöön liittyviä vaaroja käsittelevän elokuvan. Projektin vetäjänä toimii erityisnuorisotyöntekijä Niina Salovaara, ja elokuvailmaisun ohjaajana mediahankkeen työntekijä Noora Liuhonen.

Annamme mielellämme lisätietoja ja vastaamme kysymyksiinne elokuvaa ja sen levitystä koskien!

Niina: niina.salovaara@pori.fi 044 701 1419

Noora: noora.liuhonen@pori.fi 044 701 4417

Pyydämme, että täytätte oheisen elokuvan esittämistä koskevan suostumuslomakkeen:

-- Leikkaa irti ja palauta Niinalle --

Syksyllä 2010 Herttuan yläkoulun elokuvakerhossa tehtyä tuotosta koskien suostun, että

	Suostun	En suostu
1. Elokuvan saa toimittaa epäkaupallisiin nuorten elokuvakilpailuihin ja tilaisuuksiin Suomessa ja ulkomailla.	_____	_____
2. Elokuva voidaan esittää koulun tilaisuuksissa.	_____	_____
3. Elokuvasta järjestetään ensi-ilta.	_____	_____
4. Oppilaan nimi saa esiintyä elokuvan lopputeksteissä tai muuten elokuvan yhteydessä.	_____	_____

Lisäksi olen tietoinen, että:

1. Mikäli toteutettu elokuva saa rahallisen palkinnon, se toimitetaan Herttuan yläkoulun ja elokuvakerhoon osallistuneiden oppilaiden käyttöön.

2. Elokuvia ei tulla levittämään kaupallisissa tarkoituksissa ilman erillistä sopimusta. Mikäli elokuvia esitetään kaupallisesti tai niistä maksetaan korvaus, tehdään sopimus esittäjätahon ja elokuvan tekijöiden sekä heidän huoltajiensa välillä.

Huoltajan nimi

Oppilaan nimi

Huoltajan allekirjoitus

Oppilaan allekirjoitus

___/___,2010

LIITE: 5

KYSELYKAAVAKE 15.10.2010

1. Luettele mahdollisimman monta erilaista päihdyttävää ainetta.

2. Mitä mieltä olet nuorten (alle 18 vuotiaiden) alkoholin käytöstä?

3. Minkälaisia vaaroja liittyy nuorten (alle 18 vuotiaiden) alkoholin käyttöön?

4. Onko sinulla omakohtaisia kokemuksia alkoholista tai tupakasta? Jos on, kerro min-käläisiä.

5. Mitä mieltä olet aikuisten alkoholin käytöstä?

6. Mitä mieltä olet tupakoivista aikuisista?

7. Mitä ajattelet huumeiden käyttäjistä?

8. Kaveriporukassa jollakin on alkoholia ja hän tarjoaa sitä sinulle. Miten toimit?

9. Toivoisitko, että alkoholist ja tupakasta puhuttaisiin enemmän koulussa?

10. Onko sinulla mielessä jokin muu asia josta mielestäsi olisi tarpeellista keskustella koulussa?

11. Entä haluaisitko keskustella jostain asiasta tarkemmin kotona vanhempien kanssa?
Mikä asia?

12. Onko joku asia josta haluaisit keskustella erityisnuorisotyöntekijä Niina Salovaaran kanssa?

JOS ON LAITA NIMESI TÄLLE
RIVILLE _____

13. Oliko kyselylomake mielestäsi helppo vai vaikea? Ympyröi numero joka vastaa vaikeusastetta.

Helppo

Vaikea

4

5

6

7

8

9

10

KIITOS KUN JAKSOIT VASTATA ☺

LIITE: 6

Lupa-anomus oppilaan kuljettamiseen

Elokuvakerhon tiimoilta, pyytäisimme lupaa kuljettaa oppilastanne

auton kyydissä Herttuan koululta keskustan nuorisotalolle (Isolinnankatu 12, 28100 Pori)

kolmena perjantaina **5.11.2010, 12.11. 2010 ja 19.11. 2010 klo. 10-11:30** välisenä aikana.

Keskustan nuorisotalolla työstimme lyhytelokuvan jälkitöitä, editointia ym. ja siihen tarvittavat laitteet löytyvät sieltä.

Lisätietoja: Erityisnuorisotyöntekijä Niina Salovaara, niina.salovaara@pori.fi, 044-701 1419

Annan luvan oppilaani kuljettamiseen

En anna lupaa oppilaani kuljettamiseen

Huoltajan allekirjoitus

LIITE: 7

Herttuan koulun elokuvaprokkis aika- taulukus

TAPAAMISET:

MA 13.9 KELLO 12.15-14	RYHMÄN KOKOAMINEN
MA 20.9 KELLO 12.15-14	RYHMÄN SITOUTTAMINEN
MA 27.9 KELLO 12.15-14	RYHMÄN AIVOMYRSKY/ELOKUVAN
IDEOINTI	
MA 4.10 KELLO 12.15-14	SUUNNITTELU
MA 11.10 KELLO 12.15-14	SUUNNITTELU
PE 15.10 KELLO 10-12	SUUNNITTELU
MA 18.10 KELLO 12.15-14	SUUNNITTELU/KUVAUS
PE 22.10 KELLO 10-12	KUVAUS

SYYSLOMA

MA 1.11 KELLO 12.15-14	KUVAUS
PE 5.11 KELLO 10-12	KUVAUS
MA 8.11 KELLO 12.15-14	KUVAUS
PE 12.11 KELLO 10-12	KUVAUS
MA 15.11 KELLO 12.15-14	KUVAUS
PE 19.11 KELLO 10-12	JÄLKITYÖT

ENSI-ILTA JOULUKUUN AIKANA TEKIJÖILLE JA HEIDÄN VANHEMMIL-
LEEN SEKÄ HALUKKAILLE OPPILAILLE.
PROJEKTIN TUOTOS VOIDAAN ESITTÄÄ MYÖS SOVITUSTI KOULULLA
YLÄ-ASTEEN OPPILAILLE.

KUTSU

Tervetuloa 15.12.2010 klo.18.30
kutsuvierasnäytökseen Porin keskustan
nuorisotalon (Isolinnankatu 12)
alasaliin nauttimaan nuorten
työn tuloksista lyhytelokuvan
merkeissä.

Lisätietoja saat
erityisnuorisotyöntekijä
Niina Salovaaralta,
puh. 044 701 1419
tai mediapajan ohjaaja
Noora Liuhoselta,
puh. 044 701 4417.

Tämä kutsu sisältää kaksi sisäänpääsyä.